

4. Онопрієнко О. В. Інструментарій оцінювання результатів компетентісно орієнтованого навчання молодших школярів: метод. посіб. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2020. 72 с.
5. Савченко О. Я. Діагностика і дидактичні умови формування у молодших школярів мотивації уміння вчитися. Український педагогічний журнал. 2015. № 1. С. 85-98.
6. Савченко О. Я. Формування у молодших школярів умінь самоконтролю і самооцінки. Початкова школа. 2015. №4. С. 1-5.
7. Стрілецька Н, Смаглюк О. Використання прийомів (технік) формувального оцінювання на уроках інформатики у початковій школі. Молодий вчений. 2020. №. 6 (82). С. 355-363.

Березівська Лариса Дмитрівна,

*член-кореспондент НАПН України,
директор ДНПБ України
імені В. О. Сухомлинського*

Павленко Тетяна Степанівна,

*науковий співробітник
відділу педагогічного джерелознавства та
біографістики ДНПБ України
імені В. О. Сухомлинського*

СТОРІНКА «ОЛЕКСАНДРА ЯКІВНА САВЧЕНКО (1942–2020)» ЦИФРОВОГО РЕСУРСУ «ВИДАТНІ ПЕДАГОГИ УКРАЇНИ ТА СВІТУ» ЯК ФОРМА ПОШИРЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ СПАДЩИНИ В ОСВІТНЬО-НАУКОВОМУ ПРОСТОРИ

В умовах інтенсифікації дистанційної освіти відповідно до викликів пандемії COVID-19 та війни, віроломно розв'язаної рф проти України, набувають актуальності біографічні електронні ресурси. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського (далі – ДНПБ) відіграє провідну роль в інтеграції та поширенні педагогічного біографічного знання в Україні. Перед ДНПБ постало завдання поширення

біографічної інформації серед широкого загалу освітян, здобувачів освіти у контексті входження нашої держави до світового та європейського простору задля збереження національної пам'яті. З огляду на це в рамках виконання прикладного наукового дослідження «Педагогічна наука та освіта в особах, документах, бібліографії» (наукова керівниця – Л. Д. Березівська, членкиня-кореспондентка НАПН України; 2020–2022 рр.) актуалізовано питання популяризації здобутків вітчизняної та зарубіжної педагогічної науки шляхом консолідації інформації про визначних осіб, висвітлення творчої спадщини через цифровий інформаційно-бібліографічний ресурс «Видатні педагоги України та світу» (<https://tinyurl.com/5n7ka7ff>) [7]. Нині ресурс містить відомості про 77 українських і зарубіжних педагогів [5].

До плеяди непересічних постатей української педагогічної думки, чия наукова спадщина, освітня та громадська праця заслуговують на всебічне осмислення і відображення, належить відома вчена Національної академії педагогічних наук України (далі – НАПН) у галузі загальної педагогіки та дидактики початкової школи Олександра Яківна Савченко (1942–2020) – докторка педагогічних наук, професорка, заслужена працівниця освіти України, заступниця міністра освіти й науки України (1995–2000), віцепрезидентка Національної академії педагогічних наук України (2000–2007), голова Всеукраїнської асоціації Василя Сухомлинського (1991–2020) [2].

Персональну сторінку у цифровому інформаційно-бібліографічному ресурсі «Видатні педагоги України та світу», присвячену О. Я. Савченко, створено до 80-річчя від дня її народження (<https://tinyurl.com/4s6r3hsx>). Сторінку впорядковано як комплекс тематичних рубрик: «Біографія», «Праці О. Я. Савченко», «Публікації про життя та діяльність О. Я. Савченко», «Повнотекстові документи», «Фотогалерея», «Ушанування пам'яті», «Список використаних джерел». Рубрики наповнено інформаційними матеріалами, що різнобічно висвітлюють її життєвий шлях і творчу спадщину.

У першій рубриці «Біографія» вміщено опис основних подій життя Олександри Яківни, поглядів вченої на реформування освітньої галузі в Україні, законодавчий супровід розвитку загальної середньої освіти в Україні. Саме вони привертають увагу педагогів і принесли О. Я. Савченко високий авторитет в освітянських колах.

Творчий доробок ученої представлено у рубриці «Праці О. Я. Савченко». Олександра Яківна авторка понад 700 наукових праць, серед яких численні монографії, підручники для початкових класів, букварі, читанки, навчально-методичні посібники У списку подано бібліографічні описи окремо ви-

даних праць, законотворчих документів, а також статей, тез, опублікованих у збірниках, часописах, навчальних посібниках.

У науково-педагогічній спадщині О. Я. Савченка особливо вирізняються праці з питань вивчення ідей видатного українського педагога В. О. Сухомлинського. Вона здійснила цілісний аналіз літературно-художньої спадщини В. О. Сухомлинського та схарактеризувала розвиток сухомлиністики в освітньому просторі України та за її межами [4]. Особливої уваги заслуговують підручники вченої. Зокрема «Читанки» для 1–4 класів, які багато разів перевидавали, бо мали широку популярність серед педагогічних працівників початкової школи. Також у розглядуваній рубриці представлено біобібліографічні джерела: посібники «Академік АПН України О. Я. Савченко» (2007), «Наукова школа академіка Олександри Савченка» (2008), «Науковий простір академіка Олександри Савченка» (2012), які допоможуть у пошуку друкованих творів О. Я. Савченка та публікацій про неї.

У рубриці «Публікації про життя та діяльність О. Я. Савченка» подано бібліографію публікацій з фонду ДНПБ та інших бібліотек: статті у фахових, наукових журналах, монографії, підручники тощо. Заслуговує на увагу збірник матеріалів І Всеукраїнських педагогічних читань пам'яті О. Я. Савченка «Олександра Яківна Савченко. Уроки співпраці і спілкування», який упорядкував відділ початкової освіти ім. О. Я. Савченка Інституту педагогіки НАПН України [6]. У виданні висвітлено події життя і віхи діяльності видатної педагогині початкової освіти, авторки численних наукових праць, навчально-методичних посібників для широкого кола освітян, підручників для учнів початкових класів закладів загальної середньої освіти. Зокрема, подано інформацію про діяльність О. Я. Савченка як очільниці Всеукраїнської асоціації Василя Сухомлинського, про використання спадщини О. Я. Савченка в роботі вчителя Нової української школи, наукову школу академіка. Доступ до оцифрованих праць О. Я. Савченка з фонду ДНПБ уможливорює рубрика «Повнотекстові документи».

Рубрика «Фотогалерея» вміщує світлини, які ілюструють сторінки біографії вченої. Розділ «Вшанування пам'яті» – інформаційно-ілюстративні матеріали про заходи щодо увічнення пам'яті вченої, зокрема: присвоєння імені О. Я. Савченка відділу початкової освіти Інституту педагогіки НАПН України, навчально-науковій лабораторії Ізмаїльського державного гуманітарного університету; світлини Перших всеукраїнських педагогічних читань пам'яті О. Я. Савченка, презентації, матеріали віртуальної виставки «Олександра Яківна Савченко. Людина, вчитель, особистість».

Зазначимо, що на основі електронного ресурсу «Видатні педагоги України та світу», через соціальну мережу фейсбук реалізується онлайн-проект: «Ми стоїмо на плечах наших попередників: Видатні педагоги-ювіляри» (<https://www.facebook.com/240019389383740/posts/3019645038087814/>), що пропонує широкому загалу освітян і науковців повнотекстові твори українських і зарубіжних педагогів-ювілярів для ознайомлення і обговорення [2]. У рамках проекту презентовано сторінку «Олександра Яківна Савченко» та її повнотекстові твори (<https://tinyurl.com/2p8c8x9s>).

Отже в аналізованому сегменті електронного інформаційно-бібліографічного ресурсу «Видатні педагоги України та світу» ДНПБ зібрано джерела, що гідно презентують визначну особистість О. Я. Савченко, свідчать про багатогранність її наукових пошуків та значний внесок у педагогіку, розвиток освіти України. Представлена сторінка стане в пригоді широкому колу наукових, науково-педагогічних, педагогічних працівників, здобувачів освіти у науковій і практичній на ниві освіти роботі. І це лише початок, наповнення сторінки триває, про що висвітлюватимемо у подальших публікаціях.

Використані джерела

1. Академік АПН України О. Я. Савченко : біобібліогр. покажч. / АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; вступ. стаття Н. М. Бібік ; упоряд.: Л. М. Ворон, Л. М. Заліток, О. А. Печенежська ; наук. ред. Т. Ф. Букшина ; бібліогр. ред. Л. О. Пономаренко. Київ : Пед. преса, 2007. 132 с. URL: <https://tinyurl.com/4xvzvtrv> (дата звернення: 20.09.22).
2. Березівська Л. Д. Онлайн-проекти як форма поширення педагогічного біографічного знання в освітньо-науковому просторі. Бібліотека. Наука. Комунікація. Інноваційні трансформації ресурсів і послуг : матеріали Міжнар. наук. конф., 4–6 жовт. 2022 р. / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України, Рада дир. наук. б-к та інформ. центрів акад. наук – членів МААН ; відп. за вип. М. В. Іванова. Київ, 2022. С. 424–426. URL: <https://tinyurl.com/49t5h2jm> (дата звернення: 20.10.22).
3. Березівська Л. Д. О. Я. Савченко про діяльність Всеукраїнської асоціації Василя Сухомлинського щодо розвитку сухомлиністики в освітньо-науковому просторі. Трансформація освіти в контексті процесів глобалізації : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпро, 12 березня 2021 р). Дніпро : Міжнар. гуманітар. дослід. центр, 2021. С. 8. URL: <https://tinyurl.com/5abj9ydd> (дата звернення: 20.09.22).
4. Березівська Л. Д., Деревянко Т. М. Електронний ресурс «Видатні педагоги України та світу» й онлайн-проект «Ми стоїмо на плечах наших попередників: Видатні педагоги-ювіляри». Вісник Нац. академії пед. наук України. 2020. № 1. URL: <https://visnyk.naps.gov.ua/index.php/journal/article/view/54/83> (дата звернення: 20.10.2022).

5. Видатні педагоги України та світу [Електронний інформ.-бібліогр. ресурс] / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [наук. кер. проєкту Л. Д. Березівська] // ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського : [офіц. сайт]. Київ, 2020. URL: <https://tinyurl.com/5n7ka7ff> (дата звернення: 15.10.2022).
6. Олександра Яківна Савченко. Уроки співпраці і спілкування : зб. матеріалів І Всеукр. пед. читань пам'яті О. Я. Савченко, Київ (4 листоп. 2021 р.) / Ін-т педагогіки НАПН України, Держ. наук.-пед. бка України імені В. О. Сухомлинського та ін. ; уклад. О. В. Онопрієнко. Київ : Пед. думка, 2021. 96 с. URL: https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2021/12/Zbirnyk_I_pedchytan_2021.pdf (дата звернення: 20.10.22).
7. Creation of information and bibliographic resource «outstanding educators of ukraine and the world» and its influence on the development of digital humanities / Berezivska L. D., Pinchuk O. P., Hopta S. M., Demyda Y. F., Sereda K. V. Інформ. технології і засоби навчання = Information Technologies and Learning Tools. 2022. Т. 87, № 1. С. 1–17. URL: <https://doi.org/10.33407/itlt.v87i1.4825> (дата звернення: 20.10.22).

Волинець Оксана Вадимівна,

вчитель початкових класів

Криворізької гімназії № 91

ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ВАЖЛИВИЙ ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

У наш час особливо гостро постало питання вибору ефективних методів навчання учнів початкових класів. Перед учителем існує задача не лише передати учням суму тих чи інших знань, а навчити здобувати ці знання самостійно, вміти застосовувати їх для розв'язання нових пізнавальних і практичних завдань. Реалізувати ці освітні задачі допомагає метод навчальних проєктів. Цей метод, як ніякий інший, дозволяє впровадити діяльнісний та особистісно орієнтований підходи до навчання, застосувати знання й уміння, набуті під час вивчення навальних дисциплін, інтегрувати їх у процесі роботи над проєктом. Він орієнтований на творчу самореалізацію особистості, розвиває її можливості у процесі засвоєння нового продук-